

mag. Nada Nedeljko,
Zavod RS za šolstvo

Samostojnost učencev na preizkušnji

Pred časom sem ponovno posegla po pesniški zbirki *Pedenjped*. V njej pesnik Niko Grafenauer na humoren način predstavi lik dečka, ki je nagajiv in razposajen, pa tudi radoveden, pogumen in samostojen kot pravi pesmica *Sam*.

Pesem je v meni sprožila vprašanja: Koliko so učenci razredne stopnje samostojni pri šolskem delu in učenju, pa tudi v prostem času? Koliko in kako se njihova samostojnost aktivno spodbuja v šoli? Koliko in kako se njihova samostojnost izkazuje pri pouku na daljavo v času zaprtja šol zaradi epidemije Covid-19? Kakšna je vloga odraslih pri krepitvi samostojnosti otrok/učencev?

Učitelj z dobrim opazovanjem učencev dokaj hitro oblikuje odgovor na vprašanje, koliko so učenci, ki so mu zaupani, samostojni. Pri iskanju odgovora na vprašanje, kako aktivno spodbujati njihovo samostojnost, pa lahko odgovor predstavlja strokovni izziv. Vendar dober učitelj gradi na predhodnih izkušnjah učencev.

Ni zanemarljivo spoznanje znanosti, da se osnova za samostojnost gradi že v predšolskem času, ko se postavljajo temelji osebnosti posameznika. Za spodbujanje samostojnosti so ključni potrpežljivost, čas, ustrezen vzor starša (vzgojitelja) ter izkazan otrokov interes, da nekaj opravi ali se odloči narediti samostojno. V šoli je pomemben odnos učitelja do učencev ter njegovo razumevanje pomena krepitve njihove samostojnosti.

Primeren odnos do učenca vpliva na to, koliko bo vztrajal pri poskusih, ki jih zahteva učenje samostojnosti. Poskuse samostojnosti je treba spodbujati, prepoznati in tudi pohvaliti ne glede na njihovo uspešnost (napake so lahko priložnost za novo učenje), saj to sočasno vodi do zdrave samopodobe učenca. Ne smemo pa pozabiti, da se učenci med seboj razlikujejo, zato je tudi pri razvoju te veščine treba upoštevati individualne značilnosti in posebnosti posameznika, prav tako pa, da si vsak učenec želi biti čim manj odvisen od drugih.

Vzgoja za samostojnost naj bo visoko na lestvici prioritet vsakega starša, vzgojitelja, učitelja. Potreba po vzgoji za samostojnost učencev se je po pripovedovanju učiteljev in staršev še posebej pokazala v času pouka na daljavo. Pri nekaterih učencih je bila na preizkušnji. Zato se ne sme zamuditi nobene priložnosti za krepitev samostojnosti, saj hkrati z njo učenci krepijo svojo neodvisnost in odgovornost.

Kako visoko je vzgoja za samostojnost na vaši lestvici prioritet?